

ΤΟ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΘΟΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΘΕΑΤΡΟΥ

Από τον Αδριανό Γεωργίου

ΟΜΑΔΑ ΘΕΑΤΡΟΥ HARTH: ΤΕΧΝΟΧΩΡΟΣ ΥΠΟ ΣΚΙΑΝ

A. ΜΙΛΕΝΕΤ: Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ
ΝΤ. ΜΑΜΕΤ: ΕΝΑ ΚΗΡΥΓΜΑ

Ακόμα και όταν πρόκειται να την επικρίνουμε για κάποια απ' όσα τη χαρακτηρίζουν ή την καθορίζουν, κάθε θεατρική ομάδα πρέπει να την αποδεχόμαστε θετικά γιατί είναι αποτέλεσμα μιας θετικότητας ιστορικής διεργασίας. Το φαινόμενο των θεατρικών ομάδων δεν είναι ασφαλώς τωρινό. Η σύμπτυξη νέων σε ομάδες που είχαν ανανεωτικά κίνητρα, άρχισε να εμφανίζεται συγκεκριμένη απ' τη δεκαετία του 60 και δεν μειώθηκε παρά ελάχιστα σε κάποιο διάστημα για να αρχίσει τα τελευταία χρόνια να πυκνώνει και να εντείνεται. Είναι σίγουρο πως στον νέο αιώνα θα μπούμε με το φαινόμενο των θεατρικών ομάδων σε έξαρση. Σε έξαρση βρίσκεται άλλωστε το θέατρο ως έκφραση και μέσο ψυχοπνευματικής επικοινωνίας. Και νομίζω πως σ' αυτήν ακριβώς την ανάγκη ανταποκρινόμενο, το θέατρο προκρίνεται όσο η πληθώρα των άλλων μέσων αποδεικνύεται ανίκανη να καλύψει τις βαθιές υπαρξιακές ανάγκες των ανθρώπων. Εξ αυτού και η αναζωπύρωση του ενδιαφέροντος προς το θέατρο, όπως και η αύξηση των θεατρικών ομάδων.

Η συγκεκριμένη θεατρική ομάδα που μας απασχολεί εδώ μάς προκαλεί κατ' αρχάς ένα ερώτημα ή ένα παράπονο ή και θυμό κι αυτό προέρχεται απ' την ονομασία της. Πώς συμβιβάζεται Έλληνες νέοι, με παιδεία ελληνική, με Έλληνες γονείς, παππούδες και προπάππους, που απευθύνονται σε Έλληνες θεατές και έχουν ελληνικές προοπτικές, να ονομάζουν την ομάδα τους Hart; Τι πάει να πει Hart; Πώς είναι δυνατόν αυτό το Hart να χτυπάει σφυγμούς ελληνικούς, να διακινεί ελληνικό αίμα και να επικοινωνεί με το σώμα της ελληνικής κοινωνίας και παράδοσης; Αν δεν είναι ξενομανείς, είναι απλώς ανόητοι ή ανομι που θέλουν να επιδείξουν πως ξέρουν «ξένα»!

Επί του θεάματος τώρα με ανεπηρέαστη καρδιά. Όπως μια φέτα ψωμί τρίβεται σε ψίχουλα και είναι αδύνατον ν' αναγνωριστεί, αυτό έγινε και με το μονόπρακτο «Ένα κήρυγμα» του Μάμετ. Ο θεατής αδυνατεί απολύτως να καταλάβει περί τίνος πρόκειται, έτσι όπως κατακερμάτισε το κείμενο η σκηνοθεσία. Δεν μπόρεσα να εντοπίσω ούτε καν ένα τμήμα κατανοητό που να διασώθηκε απ' το αλύπητο σπάραγμα. Η σκηνοθεσία ήλπιζε προφανώς πως αν το σώμα δεν αναγνωριστεί, δεν θα μπορέσει να αποδειχθεί το έγκλημά της. Έτσι, λοιπόν, αφού το κατακρούρησε, για να δυσκολέψει ακόμα περισσότερο το έργο της αναγνώρισης, σκέφθηκε να παρεμβάλει και σκηνές απολύτως άσχετες. Ζευγάρια που χόρευαν, κάτι άλλα απεριγραπτα και εντελώς ξεκρέμαστα, ένα ζευγάρι να «μπαχαλεύεται» σ' έναν καναπέ. Αν πρόκειται για αμχανία ή για κάποιο στοιχείο, δεν μπορώ να

Η Τζούλη Σούμα στο ρόλο της Λέσλι

καταλήξω. Δεν έχω λοιπόν την παραμικρή ιδέα τι είναι και σε τι αφορά το «Κήρυγμα» τον Μάμετ. Το μονόπρακτο του Μπένετ, παρά τον τεμαχισμό του, αντιστάθηκε και το παρακολουθήσαμε χωρίς καμιά δυσκολία.

Στο φαινομενικό επίπεδο είναι μια σατιρική ηθογραφία που καυτηριάζει τα ήθη του κόσμου του θεάματος. Τις πλάνες, τις επιφάσεις, την αλλοτρίωση, τις αλυσιδωτές υποχωρήσεις ως την πλήρη πτώση. Το δεύτερο επίπεδο είναι με θέσεις αυστηρότερες. Ο άνθρωπος του δυτικού πολιτισμού που συμβαίνει να έχει ιδανικά και επιδιώξεις, για να μην συντριβεί στην αμείλικτη πραγματικότητα της οποίας υποχρεωτικά είναι μέρος, ονειρεύεται, οχυρώνεται με ψευδοισθήσεις και κατασκευάζει ένα άυλο κουκούλι ιδε-

αλιστικών προσχημάτων και χώνεται μέσα. Απ' αυτή τη διαδικασία προέρχονται οι νευρώσεις, ο αλκοολισμός, τα ναρκωτικά. Οι υπαρξιακές ζυμώσεις για την αποδοχή της πραγματικότητας. Η γίνεσαι πρόσωπο του απάνθρωπου και αμείλικτου σεναρίου ή παραμένεις κομπάρσος, θύμα της παραγωγής. Ασφαλώς και πρόκειται για μια σκληρή κριτική και φεύγοντας απ' την παράσταση ψάχνεις το βίο σου, πότε υπήρξες Σάιμον και πότε Λέσλι, γιατί — φευ — η επιδίωξη σε μετακινεί από τον ένα ρόλο στον άλλο.

Η σκηνοθεσία της Όλγας Ποτέλη που με τόση εγκληματική ελαφρότητα διέλυσε το ένα μονόπρακτο, όπως είπαμε, διαφύλαξε το δεύτερο απ' την ίδια της τη μανία. Το τεμάχισε βέβαια κι αυτό κι ανάμεσα στις φέτες έχωσε

τα κλάσματα του άλλου και όλα αυτά τα επινοήματα που θίγαμε παραπάνω, αλλά το δράματιον διατηρείται. Δεν βρίσκω κανένα στοιχείο να δικαιολογήσω την ύπαρξη της σκηνοθεσίας ως προς τη σκηνική διευθέτηση και θα περιορίζομαι να τη συγχάρω που δεν επέμεινε καταλυτικά στο μονόπρακτο του Μπένετ, αν δεν υποπτευόμουν πως είχε θετική συμβολή στην εξαιρετική ερμηνεία της Λέσλι στη «Μεγάλη της Ευκαιρία». Το μέτρο που είχε η ηθοποιός, στο μονόπρακτο του Μπένετ, την κίνηση, τις εναλλαγές κάποιος ρυθμιστής απ' έξω τις ρεγουλάρισε σίγουρα κι αυτός δεν μπορεί να είναι άλλος απ' τη σκηνοθετίδα. Μπορούσε βέβαια η Λέσλι να βαθύνει περισσότερο, να πάει προς την Μπλανς Ντιμπού που είναι δευτερες ξαδελφές, να ξεδιπλώσει τις τραγικές πτυχές που διαθέτει αυτό το καταπιεμένο πλάσμα, αυτά όμως φρονώ πως ξεπερνάει κατά πολύ το βεληνικές των προθέσεων του σχήματος.

Για έναν και μόνο λόγο ο θεατής αισθάνεται δικαίωμένος που παρακολούθησε την παράσταση. Για την ερμηνεία της Τζούλης Σούμα. Η Λέσλι της είχε πόνο και σπαραγμό πίσω από το ανέμελο και εύκολο υποκριτικό σχέδιο της όψης. Η αίσθηση του πάχοντος αναδύονταν απ' όλη την παρουσία της, από κάθε στάση του σώματός της δηλώνονταν το απονενομημένο της ύπαρξης της ηρωίδας. Το μόνο που έχω να παρατηρήσω είναι πως και ο ρόλος είχε μεγάλα περιθώρια εμβάθυνσης και η ηθοποιός είχε την ικανότητα να τον ψάξει βαθύτερα αλλά και ως εκεί που έφτασε η διαγραφή της Λέσλι είχε δραματική ολοκλήρωση. Και να προσθέσω ακόμα πως σπάνια μια ηθοποιός έχει τέτοια εκφραστικότητα προσώπου και σώματος. Είναι ολόκληρη μια εκπομπή αισθαντικότητας. Τι να πω για τους άλλους; Βρίσκομαι στη δύσκολη θέση να μην μπορώ να πω τίποτα. Διαβάζω τα βιογραφικά τους στο πρόγραμμα, θυμάμαι τα περάσματα κάποιων απ' τη σκηνή αλλά δεν συγκράτησα τίποτα για να το αναφέρω. Το ερωτικό παιχνίδι στον καναπέ (Γιάννης Λάζαρης και Όλγα Ποτέλη) διατήρησα μόνο στη μνήμη μου κι αυτό γιατί ακόμα προσπαθώ να εξηγήσω πως ήσαν ο λόγος που μπήκε αυτή η σκηνή. Όσο για το «απόδοση στα ελληνικά» τι σημαίνει; Είναι μετάφραση ή όχι; Οποιοδήποτε ήταν καλή και ρευστα. Το μόνο που μένει είναι να συστησώ και να ευχηθώ η ομάδα να προβληματιστεί και να μην σπαταλιέται σε σκηνικές σκανταλιές. Η θεατρική σύμβαση μπορεί να λειτουργεί και με χάρτινη όψη, οι καρδιές όμως του θεατρού ήταν πάντα αληθινές.

Αδριανός Γεωργίου